MADİ
DEMİR ÇE
MERKEZ

N. Varuy
tarafından
TÜSTAV'a
bağış...

SENDİKA

Yıl: 1, Sayı: 8

1 Aralık 1966

Fiatı: 25 Krş.

15 GÜNDE [BİR] ÇIKAR FİKİR VE SANAT GAZETESİ

Başyazı

Grev hakkı Var mı, Yok mu?

ÖMER TAŞDEMİR

Türkiyemizde sendikal hareketlerin başladığı tarihten 1960 yılına kadar, ne zaman işçi sorunları, hükümet edenlere veya iktidara aday olanlara götürülse hep, toplu sözleşme ve grev kanunu ile avutulmuş; hele çıksın o zaman bütün haklarınızı siz kendiniz alacaksınız denmiş; fakat hiçbir siyasi örgüt, bu kanunu çıkarmak istememiştir. Nihayet 1946 dan sonra yavaş yavaş örgütlenen işçilerin, direnmeleri sonucu, 1961 Anayasasına bu haklar kondu. Fakat 1961 den zamanımıza kadar uygulanmasını gördüğümüz grevlerin oluşum şekline ve neticelerine bakılırsa, grev hakkının sadece şekil bakımından var olduğu, gerçekte ise olmadığı anlaşılır.

Yurt hizmetinde, işçinin gerçek yerini bilmeyen, işçiyi hiç tanımayan yasa koyucular, işçiye insanca yaşama hakkı vermemekte birbirleriyle adeta yarış halindedirler. Bu dünde böyle idi; bugünde böyledir.

İşçiye şekil bakımından bir hak tanınır, fakat, hemen onu tesirsiz hale getirmek için karşı bir tedbir konur. Örneğin: İşçiye grev hakkı verilir buna karşılık işverene de hemen lokavt hakkı tanınır. İşverenin elinde ve işçinin tepesinde Demoklesin kılıcı gibi duran iş kanununun 13. maddesi yetmiyormuş gibi, birde lokavt hakkı. Düşünülecek olursa, zaten Anayasamızda da bulunmayan lokavt hiç bir zaman doğmaz. Bu bir çeşit grevi yasaklamak, grev yapanlara korku vermek ve onları tehdit etmektir.

Yasa koyucular bu tedbiri de kâfi görmemişler; birde grevi erteleme hakkına da sahip olmuşlarki acı hatıraları halâ içimizde yer eden Paşabahçe ve Pipe-Line petrol boru hattı işçilerinin grevlerinin ertelenmesi grev hakkının şekil bakımından verildiğinin açık bir delilidir.

Hele grevin ertelenmesinde, Milli menfaatlere ay

(Sonu S. 4 de)

KİMMİŞ İŞÇİDEN YANA OLAN ?..

Her türlü kötülüklerin anasının işsizlik ve sefalet olduğunu bilmiyor musunuz, bay milletvekili? Bugünkü Türkiye'de işsizliği ortadan kaldırmak için hangi hazırlığın, hangi düşüncen var? Meclise hangi kanun teklifini verdin bu yolda

NURİ KARA

Yüzyıldan beri birçok kimse işçiyi korur görünmüş, ama ezmiş ve sömürmüştür. Durum dün de böyle idi, bugün de böyledir.

Zavallı işçi ve köylü bir türlü bu kötü kaderini yenememiş, sömürülmekten kurtulamamış ve emeğinin değerini alamamıştır. Kimi dost diye bağrına bassa kendisini kucaklarken arkasından sinsice hançerlediğini görmüştür. Kurtarıcı diye dört elle sarıldığı ve çocuklarının nafakasından kesmek suretiyle her türlü imkân tanıdığı şahısları Meclise göndermiş, fakat orada da en büyük tekmeyi yine bunlardan yemiştir.

Bir işçi iken sendika başkanı olan, oradan da çeşitli vaatlerle işçi ve köylüyü kandırarak Meclise milletvekili olarak giren, asil Türk işçisinin namert evlâdı, Meclise girer girmez, velinimetlerini unutmuş, işçilerin karşısına dikilmiştir. Bir de hiç yüzü kızarmadan, zerrece haya duymadan, hâlâ işçilerden sendikacılıktan söz edebiliyor.

Anayasamızla işçiye verilmiş olan hakları çok gören ve onların kulanılmamasını savunan ve gazete diye çıkardığı yüz karasında, kuvvetli sendikaları parçalamak için on parmağında on kara habire demogoji yapıyor.

Maden-İş çökecektir derken; Türkiye'de, gerçek sendikacılık yapan, işçinin yaralarına merhem olmak isteyen ve Türk işçisinin gerçek temsilcisi olan Maden-İş, «niçin çökmüyor? niçin gün geçtikçe daha çok kuvetleniyor da, işçinin felâketine mâni oluyor; işverenler dışardan, Metal-İş ve ben içerden yıkmağa uğraştığımız halde, hâlâ dimdik nasıl ayakta duruyor,» diye tutulduğu sara nöbetlerini ve hırsını ortaya koyuyor.

Kötü ideolojilerin karşısında olduğunu söyleyen bu demogoga sormak ve öğretmek gerek:

Her türlü kötülüklerin anası işsizlik ve sefalet olduğunu bilmiyor musunuz? bay milletvekili! Bugünkü Türkiye'de işsizliği ortadan kaldırmak için hangi hazırlığın, hangi düşüncen var? Meclise, hangi kanun teklifini verdin bu yolda.

Memleket içinde, bir çok vurguncelara, vergi kaçakçılarına, telefonla milyonlar kazananlara, Türk miletini sömürerek kendi memleketlerine milyonlarca döviz kaçıran yabancılara ve emeğin sırtından kâşaneler kuran sömürücülere rağmen etin kilosunun 12 soğanın 3 lira olduğu bir memlekette 8 liraya işçi çalıştırmak mı işçiden yana olmaktır? İşçinin ağır yükünü bir nebze olsun hafifletecek olan geçim indirimini ertelemek için oy vermek midir işçiden yana olmak? 83 gün aç, susuz ve her türlü güçlüğe göğüs gererek kanunların da haklı bulduğu dâvalarında hedefe ulaşacaklarken, Paşabahçe grevini ertelemek midir işçiden yana olmak? Anayasanın işçiye tanımış olduğu ve işçinin tek dayanma gücü olan grev hakkına karşı olmak mıdır işçiden yana olmak? Bu mudur işçiyi temsil etmek?

Hafızanızı yoklayın biraz. Bir zamanlar tüzüğünü hazırlatarak Ankara'da toplanıp birleşmek için yalvardığınız ve o zaman sizin liderlik vasfına lâyık olmadığınız kanısıyla birleşmeyi reddeden Maden-İş yöneticilerine bugün kötü demek yakışır mı bir milletvekiline? Hiç olmazsa geçmişleri hatırlayın da tezada düşmekten kurtulun.

Hem niçin kendinizi zorluyorsunuz? Sizin mizacınız ve zihniyetiniz sendikacı olmaya müsait değil. Siz patron olmaya kabiliyetlisiniz. Bu yolda çalışın; hem işverenler de sizi desteklerler; çünkü sendikaları parçalamak için büyük hizmetiniz oldu onlara.

BU GERÇEKLERİ

BOY ÇUKURUNDA SUDAN HALKALAR

● Çelik-İş sendikasından istifa eden bir Maden-İş sendikası üyesinin almış olduğu zam farkının derhal kesilmesi için «sözde sendika» tarafından işverene yazılan yazıya, işverence «kanunları okuyunuz» diye cevap verilince kanunsuzluğu şiar edinenlerin sükutu hayele uğradığını ve zam farklarını kestiremediklerini,

● Türkiye Maden-İş sendikası tarafından yapılan 1. dönem toplu sözleşmenin 109. maddesine göre, işyeri değerlendirmelerini düzeltme komisyonunca 50 küsur işyerinin birer ikişer kademe arttırıldığı halde gece kondu sendikanın güçsüzlüğü yüzünden aylardan beri uyutulduğunu,

● Sendikamıza; «İşçi menfaatlerini benimsemeyen ve işçi örgütlenmesine hiçbir çaba sarfetmeyip sadece kendi mide ve menfaatlerini düşünen Çelik-İş sendikasına girmemek kararında olduğumdan, evvelce istifa etmiş olduğum sendikanıza tekrar üye olarak kabulümü ve neticenin bildirilmesini istirham ederim.» Diyerek müracaat olduğunu,

● Gecekondu bir kuruluş olan Çelik-İş'in delege seçimi yapılırken listeyi sürüklesin ve kuvvetini göstermek için kendi kısmından adaylığını koyan genel başkanın en sondan ikinci yedek olduğunu,

● Sandıktan çıkan ve kendilerine muhalif olan bütün delegeleri türlü bahanelerle delegelikten düşürüp, onların yerine, kendilerine oy verecek olan yedeklerden tâyin etmek istediklerini, ancak bu yolda mahkemeye müracaat eden delegelerin uğraşı karşısında üç defa fikir değiştirip sonunda delegelikleri düşüremediklerini,

● Bütün işverenler tek sendika altında güçlerini birleştirirken Karabük'te tek başına ve mahallî sendikacılık olamaz bu işçiyi ezdirmekten başka bir işe yaramaz onun için Türkiye'de kendi iş kolunda tek kuvvetli sendika olan Maden-İş'le birleşmek ve kongrede iltihak kararı aldırmak gerek diyen idealist ve işçiden yana olan gerçek sendikacıların delegeliklerini düşürmek, onların yerine kendilerine yem olacakları atamak istediklerini,

● 4.12.1966 tarihinde yapılacak olan genel kurul toplantısında genel başkanlığa 11 kişinin aday olduğunu, bu adayların: Selâhattin Bulut, Ahmet Centek, İbrahim Sesver, Kemal Atalay, Ahmet Çehreli, Kemal Karataban, Enver Kaya, Hasan Ergüven, Atilla Yoldakalmaz, Mehmet Ardıç ve Metal-İş fedrasyonundan Recep Çakar olduğunu,

● Kongrenin yapılma tarihi 20.11.1966 olmasına rağmen önce bir hafta sonra iki hafta ertelendiğini, buna sebep olarak delegelikleri düşürülenlerin haklarını aramaları gösterilmesine rağmen hâlâ kendilerine delegelikten düşürüldükleri bildirilmediğini, buna göre gerçek sebebin A.P. Zonguldak il kongresinin ve ondan bir hafta sonrada A.P. genel kongresinin olduğunu,

● Delege seçimi yapılırken Çelik-İş'çiler tarafından önceden yazılmış ve altı mühürlenmiş oy pusulalarının dağıtıldığını,

● Genel başkan bu kerre adaylığını koymayacak denil-

(Sonu Sayfa 4 de)

DUYDUNUZ MU?

YARARLI YAYINLAR

Yıldız Osmanoğlu

BESLENME VE YENİ SÖMÜRGECİLİK
Türkiye Millî Gençlik teşkilâtı (T.M.G.T.) Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk'ün çok ilginç bir kitabını yayınladı. Fiatı 150 kuruş. İsteme yeri: Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtı, İstiklâl Cad. 471/2, Tünel-İstanbul.

Ülkücü ve yurtsever yazar sayın Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk'ün yazdığı «Beslenme ve Yeni Sömürgecilik» adlı kitabını, her Türk aydını bir kaç kez okumalı ve elini şakağına dayayarak derin derin düşünmelidir; çünkü Koçtürk, hiç korkmadan, yılmadan bu kitabında gerçekleri haykırıyor; ulusuna ve yurduna karşı olan büyük görevlerinden birisini daha yapıyor; Osman Nuri Koçtürk Goethe'nin dediği gibi «Mühim olan insanın gerçeğe karşı bir sevgi ve hayranlık duymasıdır» cümlesinin anlamına uygun yaradılıştadır. Yani bu gibi insanlara çok az rastlanır dünyada. Bu çok önemli kitaptan bir parça okuyalım:

[*Eski sömürgecilikte toplumları uyutmak ve uyuşturmak için çeşitli araçlar kullanıldığını, bu arada afyon iptilâsının bile sömürücüler tarafından hoşgörürlükle karşılandığını biliriz. Çağlar ilerleyip insanlar bu kötü metodlar üzerinde bilinçlendikçe araçlar da değiştirilmiş ve geliştirilmiştir. Yeni emparyalizm artık eski usullerini terk etmiş ve fakat afyona nazaran çok daha etkili ve korkunç araçlarla iş görmeye başlamıştır.*

Bilgisiz ve bir araya gelemeyen toplumları sömürerek bu günkü batı medeniyetinin temellerini atanlar, aslında insanın yaradılışında var olan bir içgüdüye uymakta ve bencil davranmaktadırlar. İşin tuhaf olan tarafı onların bunu inkâr edip, silâhla değil ve fakat günlük yiyecekleri ile ölüme mahkûm ettikleri insanlar tarafından bir kurtarıcı ve bir dost olarak alkışlamayı arzu etmeleri ve bu suretle gene benciliklerinden menşe alan sevilme ve sayılma arzularını da tatminde kararlı görünmeleridir. İnsanın yaradılışında mevcut olan bu davranış çağlar boyunca değişmediğine göre, bundan sonra da değişmeyecek ve güçlü zayıfı; bilinçli, bilgisizi sömürmeye devam edecektir. Bu koşullar altında zayıfın güç kazanması, bilinçsizin, bilinçlenmesi, kamu vicdanına olduğu kadar milletlerarası ilişkilere de aykırı düşen sömürgeciliği yenmek için tek çare olabilir.

Biz bu yazımızla afyon, pirinç, ekmek ve şeker üzerinden gelişen yeni bir sömürgecilik metodunu tanıtmaya ve Türkiye'ye güç kazandırmaya çalışacağız.]

Sayın yazar Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk, çeşitli geri kalmış ülkelerle sömürücü ülkeler konusunda geniş bilgi verdikten sonra yazısına şöyle devam etmektedir:

[*Halk köylerde sadece tahılla beslenmekte ve bazıları bunu bulamadıkları için ilâçlı tohumluk buğday veya insanı ölüme sürükleyen veya sakat bırakan fink ile beslenmektedir. Türkiye'mizde bir insan bir yılda 268 kilo tahıl tüketirken, bize tahıl ihraç eden ve gerekirse bunu parasız vermeyede «insancıl dostluk duyguları» razı olan Birleşik Amerika'da bu miktarın 66 kilodan ibaret oluşu şaşırtıcıdır. Üretim üzerinden hesaplandığı zaman bir insana bir yılda 640 kilo kadar tahıl isabet eden bu ülkede insanlar paylarına düşen tahılın yalnız 66 kilosunu yer ve geri kalanı da ya hayvan yemi veya sömürdükleri geri kalmış toplumların uykularının ve uyuşukluklarının derinleştirilmesi için afyon gibi kullanırlar. Buna karşılık insan başına düşen yıllık et tüketimi 80-90 kilo civarındadır. Her Amerikalı her gün bir kilo süt ile bir yumurta tüketebilir.*

Amerikadaki bir tarım işçisinin kendinden başka 25-30 kişiyi doyuracak kadar besin maddesi üretme olanağına kavuşmuş ve bizim insanlarımızın üçü bir arada çalıştığı zaman bile bir dördüncüyü doyuramaz durumda oluşlarının nedenini teknik gelişme yanında, beslenme kalıplarımızdan ayrı oluşunda aramalıyız.

Türkiye'de doğan çocukların 12 yaşına gelinceye kadar yarı yarıya ölmeleri, kızamık hastalığının yurdun bir ucundan girip öteki ucundan binlerce ölü ile çıkması, insanların, mutsuz, işsiz, güçsüz ve bilinçsiz oluşları afyonun kanunla yasaklandığı ülkemizde afyon gibi kullanılan bir besin maddesinin başı boş tüketilmesine ve dostlarımızın bu yeni vasıtayı gayet bilinçli bir şekilde kullanmalarına bağlı bulunuyor. Bu yazının kaleme alındığı tarihte bile Amerika'da imzalanan 300.000 tonluk bir tahıl ithal anlaşması gereğince Türkiye'ye parti parti tahıl ithâl edilmekte ve olay mutlu bir olay olarak radyolarda ilân edilmekteydi.

Oysa ki Türkiyenin kurtuluşu tahılı azaltıp et, süt, yumurta ve balık tüketimini artırmaktadır. Bu yola gidilirse hastalıklar azalacağı için ilâç ithali düşecek, entellektüel güç yükseleceği için dönen dolaplar anlaşılacak, fizik güç üretimi etkileyeceğinden ithalât düşecek, Türkiye kısacası bağımsız ve kimseye mihneti olmayan bir toplum haline gelecektir. Bu ise iç ve dış sömürücülerin işine gelmemekte, ekmek tüketimi hızla ve plânla artarken, et, süt, yumurta ve balık tüketimi azalmaktadır.]

Koçtürk, daha sonra Türkiye'nin bu konudaki durumunu gerçek bir aydınlık içinde anlatmakta ve yazısını şöyle bitirmektedir:

[*SONUÇ :*

Türk halkının çok tahıl ve az et, süt, yumurta ve balıkla beslenmekte olduğu artık iyi bilinen bir keyfiyettir. Bu durumun en kısa bir süre içinde tashihi ve ileri ülkelerde uygulanan beslenme kalıplarına benzer bir beslenme şeklinin millî politika haline getirilmesi iktiza ederken, tahıl tüketimini ve dolayısiyle boş kalori harcamasını artırıcı mahiyette yağ, tahıl ithalâtı yapılmakta, bir taraftanda ekmeğe şeker katılması gibi ölümsüz ve bilimsel gerçeklere uymayan teklifler ortaya atılmaktadır. Memleketimizi ve halkımızı bu güç şartlar altından kurtarmak ve tarım politikamıza olumlu bir yön vermiş olmak için öncelikle ihtiyaçlarımızı tanımak durumunda bulunuyoruz. Bu ihtiyaçlar tanınınca bizim şekere, tahıla, yağa değil, ete muhtaç olduğumuz görülecek ve Atatürkten bu tara'fa devam eden aldatmaca son bulacaktır. Atatürk'e «Çocuklar şeker yemedikleri için raşitizm'e tutuluyorlar. Bundan dolayı zayıf, bundan dolayı çelimsizdir» diyenler affı güç bir hata işlemişler ve büyük yöneticiyi yanıltmışlardır. Bugün de aynı yanıltıcı beyan ve tekliflerin devam etiğini görerek bu yazıyı kaleme almış ve çıkar yolu göstermiş bulunuyoruz. Bundan sonrası sorumlu kişilerin ve yöneticilerin bilecekleri ve yapacakları iştir. Bizden söylemesi.]

Türk halkının, sayın Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk'ün bu çok önemli kitabını mutlaka okuması ve yazarın basında cıkan bütün kitap ve makalelerini izlemesi gerekmektedir; çünkü Türk ulusu bu konuda bir kurtuluş savaşını kazanmak zorundadır.

TOPLUM YAYINEVİ KIVANÇLA SUNAR

Yeni Sömürgecilik Açısından

GIDA EMPERYALİZMİ

Yazan :
DOÇ. DR. OSMAN N. KOÇTÜRK

Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk, ülkemiz insanının gıda ve beslenmesi konusunda en önde gelen yiğit bir savaşçısıdır. Kırka yakın kitabı, binlerce makalesi ve radyo konuşmaları yanısıra yurdun her yanını dolaşarak öğretmen, sendikacı, ve öğrencilere verdiği konferanslarla aydınları ve halkı beslenme konusunda uyarmaya, bu yolda dönen dolaplara dikkati çekmeye çalışmıştır. Ama Dr. Koçtürk bu yurtsever ve namuslu çabaları sonunda, egemen sınıfların ve çıkarı bozulan kapitalistlerin baskısıyla devlet memurluğu görevinden alınmış, yani **nötralize** edilmiştir. Dr. Koçtürk, şimdi daha bilenmiş olarak savaşını sürdürmektedir. Bu kitapta, azgelişmiş ülkeleri artık silâhla değil, ekonomik yollarla sömüren ve kahreden emperyalistlerin - örneğin dostumuz Amerika'nın - yurdumuzdaki oyunlarını ibret verici bir gerçeklikle okuyacaksınız.

Fiatı 5 lira. Sendikalara ve öğretmen topluluklarına indirim yapılır. 20 liraya kadar olacak siparişler için posta pulu, ya da havale gönderilmelidir.

TOPLUM YAYINEVİ
P.K. 176 — ANKARA

DIŞARDAN GAZELLER

SİZ, ALİ BEY, VELİ BEYEFENDİ BU'SUNUZ
GELECEKLER ÖNÜNDE SUÇLUSUNUZ.

YÖNETECEKSİNİZ DE ULAŞACAK HA
ÇAĞDAŞ UYGARLIĞA ULUSUNUZ.

ÖN KARANLIK, ARD KARANLIK, SAĞ KARANLIK, SOL KARANLIK
KARA TOPRAK İÇİNE Mİ GÖMÜLÜYORUZ.

BİR ÜLKE, YARISI ÇIRILÇIPLAK,
YARISININ YEDİĞİ EKMEK, TUZ.

UYUR İTLERİ, İNEKLERİ, AYILARI,
BÜTÜN AYDINLARI UYKUSUZ.

MİLYONU TIRAHOM TOPLUMUN, MİLYONU SITMA,
MİLYONU VEREM, BİLMİYOR MUYUZ.

NE OLMUŞUZ, NE YAPMIŞLAR BİZE,
NASIL BAĞLANMIŞ ELİMİZ, KOLUMUZ.

BÖYLE GİDERSE BİLİNE HEP
MUSTAFA KEMALLE BİLE YOKUZ.

DE YÜREĞİN NİCE YANARSA YANSIN,
EFENDİLERİN YÜREĞİ BUZ.

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

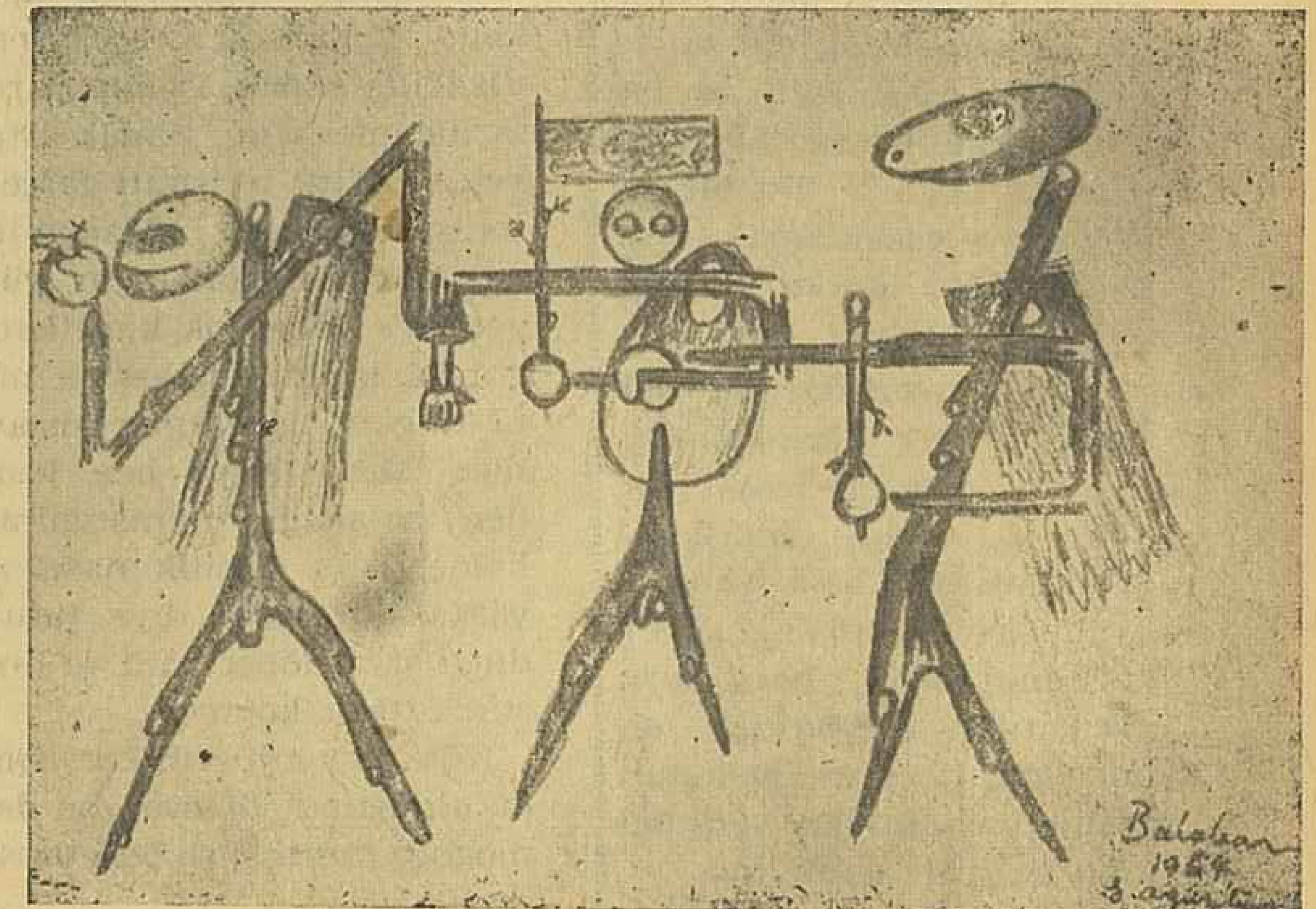
KOCA KENT

9.
Yüzbin gecekonduda bitmeyen kavga
Vay neymiş yaşamak ölmek
Elimle yükselen yapılarda
Bana yer yok
Bir yere götürmez açtığım yollar
Hanlar büyük, geceler büyük
Bana yer yok.

Güçsüz bir erim ben bu kavgada
Hangi taşı kaldırsam yok
Bir tarla getirmişim aklımda köyden
Yalnızlığımı, garipliğimi büyüten
Bir çitim maviye sığarım ama
Dolmuş yıkıntılar köşeler
Yer yok.

Ellerim boşuna sabah pazarlarında
Patron dedi ki yer yok
Vardığım alanlar sesiz yontu
Sosyal adalet satıyor gazeteler
Yüreğim kendinde biriken isyan
Hastanelerde gömütlüklerde
Yer yok.

BAŞARAN

Desen : **BALABAN**

Gerçekçi GÖZÜYLE

Bitmeyen Kavga içinde işçinin yeri

İBRAHİM YILDIZ

GİRİŞ :

Dünya kuruldu kurulalı, bütün insanlar bitmeyen bir kavganın içinde yaşamaktır. Biz buna yaşam çizgisi diyoruz. Bu çizginin boyu bir ömür süresidir; ama insanlar ölüp gitsede bu bitmeyen kavga hep devam eder; çünkü geriden gelenler bu kavgayı sürdürür. Halk dilinde bu kavganın adı; ekmek kavgasıdır. Halktan birisine halini hatırını sorsanız; eğer durumundan memnun değilse ya da kötü bir iş yapıyorsa «Eh ne yapalım, ekmek kavgası bu...» der, hatayı, kusuru kabul eder de yine bildiği gibi yaşamını sürdürür. Yani bitmeyen kavga dengeli, dengesiz devam edip gider. Bu kavgada ezilenler, ezenler vardır; ezilenlerin çoğu emekçilerdir. Bu bakımdan hiç değilse ezilmemek için, işçi; bitmeyen kavga içindeki yerini bilmeli, ezilmemenin yolunu öğrenmelidir, bunun için önemli saydığımız bu konuyu işçinin anlayabileceği bir şekilde ortaya koymak istiyoruz.

İŞÇİ KENDİSİNE KARŞI SAVAŞ AÇMALIDIR :

Kendisine karşı savaş açmasını bilmeyenler, toplum içinde kendi yerini ve durumunu tâyin edemeyenler devamlı bir şekilde ezilmek zorundadır. İşçinin toplum içinde kendi yerini ve durumunu tâyin edebilmesi için, kendisine karşı bir savaş açması ve bu savaşı kazanması gerekir. Bir kişinin kendisine karşı savaş açması ne demektir; bunu kısaca açıklayalım:

Kendisine karşı savaş açan bir kişi, sorumluluk duygusu taşıyan bir insan durumundadır. Sorumluluk duygusu duyan bir insan ise toplum içindeki yerini tâyin etmek ve içinde bulunduğu toplumun mutluluğunu düşünmek zorundadır. Böyle bir zoru kabul eden insan bunun gereklerini yerine getirmelidir. Bu gereklerin ne olduğunu kısaca tesbit edelim:

1 — Kişi kendisini eğitmek zorundadır: Hangi koşullar altında yaşama atılırsa atılsın ve hangi çevrede, hangi yaşta bulunursa bulunsun kişi kendisini eğitmek zorundadır. Bunun için herkesin bütün eğitim imkânlarından faydalanması, hattâ kendisi için eğitim imkânı yaratması gerekir.

2 — Kişi düşünceye saygı duymak gereğini duymalıdır: insana erdem kazandıran nedenlerin başında düşünme olgusu vardır. Buna kişinin atom gücü demek yerinde bir deyimdir; çünkü düşünen insan bütün güçlükleri düşün gücü ile yener. Eğitim insanın yaradılışında bulunan bu gücü işler ve yararlı hale getirir. Böyle bir insan her türlü düşünceye saygılıdır.

3 — Kişi hoşgörü sahibi olmalıdır: Düşünceye saygı duyan eğitim yoluyla kendisine geniş bir kültür ve dünya görüşü kazandıran insan hoşgörü sahibidir; çünkü insanların hâtâ yapabileceğini bilir ve kendi hâtalarını farkettikçe düzelttiği gibi, başkalarının da bunu yapabileceğini kavrar. Bu düşünceden insanın insana değer verme olgusu doğar. Bütün insanlarda insanın insana değer verme olgusu doğduğu zaman, toplum yaşanası bir toplum olur ve bütün insanların tek tek arzu ettikleri bir toplum düzeni kendiliğinden doğar.

İŞÇİ SENDİKACILARA KARŞI SAVAŞ AÇMALIDIR :

Bütün işiçlerin kendilerine karşı savaş açtıklarını ve bu sayede erdem kazandıklarını düşünelim. Böyle bir işçi toplumunun sendikal hareketlerdeki yönetimini elinde bulunduranlar derin derin düşünmek zorundadır. Çünkü ayrı ayrı kendilerine karşı savaş açarak, kişilik kazanan işçiler elbette düşünceye dayanmayan, gerçeklere dayanmayan hiç birşeyi kabul etmezler. Yani bütün gerçek dışı söz ve hareketlere karşı kişilik ağırlıklarını birbirine ulayarak topluca kendilerini yöneten sendikacılara karşı direnirler. Ama bütün bunlar, işçilerin hepsinin kişilik kazandığı bir noktada düşünülebilir. Bu düşüncenin bu gün gelişmiş ülkelerde bile henüz yeri yoktur, ama en sonunda birgün bütün insanlar bu noktaya gelecektir.

Öyleyse bugün ne yapmalı? Yaşamını sürdürmek için bitmeyen bir kavga içinde bulunan bir işçi bir yandan kendisini yetiştirmek için çaba harcarken bir yandan da kendisini yönetecek sendikacıyı seçebilmelidir. Her seçimde işçi isabetli oy kullanarak kendisini yönetecek adamları bulamayabilir ve seçtiği adamlar işçi toplumuna ihanet edebilir. İşçinin başında bulunan yöneticiler birer sarı sendika olabilir. İşte böyle koşullar altında işçi bulunabilir. Bu gibi haller zuhur ettiği zaman işçi birlik ve beraberliğini bozmadan kendisine ihanet eden sendikacılara karşı toptan direnme hakkını kullanmalı ve onları bütün gücünü harcayarak saf dışı etme yolunu bulmalıdır.

İŞÇİLER İŞVERENLERE KARŞI SAVAŞ AÇMALIDIR :

Yüzümüzü geriye çevirerek işçi - işveren ilişkilerine bakacak olursak; hiç bir devirde işverenin işçiye emeğinin karşılğını, bir adalet duygusu içinde verdiği görülmemiştir. Ve yıllar yılı işçi sermayenin baskısı altında ezilmek zorunda kalmıştır. Bu kötü koşullar içinde bunalan işiçler en sonunda işverenlerin karşısına topluca çıkmak zorunda kalmışlardır. Sendika örgütleri böyle bir istem sonunda doğmuştur. İleri ülkelerde bugün işçiler, emeğin sermayeye denk bir istihsal unsuru olduğunu işverenlere kabul ettirmişlerdir. Emek yarı yarıya bir istihsal unsuru olduğuna göre işçi, işverenin sermaye baskısı altında ezilmemeli, insan gibi yaşamanın yolunu bulmalıdır.

Bu yargıdan da anlaşıldığına göre işçiler güçlü sendikalar kurmak ve işçiden yana olan yöneticiler bulmak suretiyle zafere giden bir yola girmiş oluyorlar. Yani bütün işçiler güçlü bir sendikada bir örgüt alanı içinde birlik ve beraberlik kurdukları zaman ancak haklarını alabiliyorlar. Öyleyse işçiler güçlü bir sendika örgütü alanı içinde birleşerek işverene karşı savaş açmak zorundadır. Böyle güçlü bir savaş sonunda ancak işçiler haklarını alabilirler. Aksi taktirde emek sahibi, alın teri sahibi olan işçiler; sermaye sahibi işverenlerin baskısı altında süresiz olarak ezilmek zorundadırlar.

SONUÇ :

Emeğinden başka hiçbir şeyi olmayan işçiler, haklarını alabilmeleri için, kim kimden yana olması gerektiğini bilmeli; bir sendika örgütü alanı içinde birleşmelidir. Böyle bir birleşme sonunda emek sahibi olan işçiler kişilik kazanacak, haklarını en uygun bir şekilde alabileceklerdir. Bunun sonunda o ülkede sürüp giden bir çok bozuk-düzen içinde bulunan ana konulara çözüm yolu bulunacaktır. Bir ülkenin kalkınmasının başlangıç noktası buradadır.

Millî Prodüktivite

Doç. Dr. Osman N. KOÇTÜRK

Toplu sözleşme düzenine girdiğimizden bu yana fasit bir daire içinde bocalayıp duruyoruz. İşçi bunaldıkça, greve gitmekte ve işvereni masa başına çağırarak ücretini artırmaya çalışmaktadır. İşinin devamını arzulayan işveren de tek çıkar yolu işçi yevmiyelerine zam yaptıktan sonra mamûllerinin fiyatlarını yükseltmede bulmuş görünüyor. Böylece ücretler artmakta, ücretler arttıkça da fiyatlar yükselmektedir. Birbirini etkileyerek devam edip gitmekte olan olaylar yaşantılarımızı dayanılmaz bir hale getirmiş bulunuyor. Herkes hayatından şikâyetçidir.

Avara kasnak ve ölçüsüz bir gelişme gösteren endüstri yanında başıboş ve sahipsiz bir tarım millî prodüktivitenin toplum yararına en üstün seviyede tutulabilmesi için elverişli olmayan bir ortam yaratmış bulunuyor. Plânlı çalışmanın beşinci yılını idrak ettiğimiz şu günlerde, ekonomik gelişmenin eski temposunu değiştirdiğini ve hızlandığını kabul etmek mümkün değildir. Türkiye'de eskiden olduğu gibi yağış ve hava şartları uygun olunca mahsul iyi ve millî gelir üstün olmakta, olayların belirli bir düzeyde istikrara kavuşturulamadığı dikkati çekmektedir. İşçilerimiz normal bir işçinin günlük iş veriminin yarısını bile bize veremiyorlar. Çünkü toplum onlara gerekeni verememekte ve temel ihtiyaçları bile gereğince karşılanamamaktadır. Türkiye'de toprak aç, hayvan aç ve nihayet insanlar açtır. Bilgisizlik ile yetersizliğin el ele çalıştığı bir ortamda zaten başka bir gelişme beklenemez.

Gerçekte işçimiz ve işverenimiz ile Devlet kesiminde çalışan dar gelirli memur ve topraklı yahut topraksız çiftçiyi kurtaracak tek çare millî prodüktivitenin yükseltilmesindedir. Bir hektar toprak, bir baş hayvan veya belirli bir bireyden daha çok ürün alabildiğimiz gün bu mutsuz çemberden kendimizi kurtaracak ve böylece gerçek kalkınma yoluna girmiş bulunacağız. Fakat bu temel mesele unutulmuş ve fertler gibi guruplar da kendi çıkarlarını koruma telaşı içine girmişlerdir. 580 sayılı kanunla kurulmuş olan (Millî Prodüktivite Merkezi) iki yıllık bir geçmişi olmasına rağmen (Prodüktivite) anlamının kamu oyunda gereği gibi anlaşılmasını bile sağlayamamış bulunuyor.

Daha önce yabancı teşekküllerin yardımları ve bakanlıkların malî desteği ile on yıla yaklaşık bir süre için (Bakanlıklararası Prodüktivite Komitesi) olarak bu süre içinde lüks otellerde belli kişilere seminerler tertipleyip, belli kişileri belli konularda konuşturmak ve milyonlarca lira para tüketmekten başka birşey yapamamıştı.

Oysa ki Türkiyenin sorunları gelip, gelip Millî Prodüktivitenin artırılmasında toplanmaktadır. Biz bir inekten bir yılda 400 kilo süt alırken, 17 yıllık geçmişi olan İsrail'de bu miktarın 4500 kiloya ulaştırıldığını, bir hektar topraktan aldığımız tahıl ürünü bir tonu aşamazken, bazı Avrupa ülkelerinde bu miktarın 3,5 tona yükseltildiğini açıklayacak olursak, tarım kesimindeki durum anlaşılmış olacaktır. Endüstriye gelince yabancı sermayeye dayalı iş kollarında ve üretim alanlarında gelirin önemli bir kısmının yabana aktarıldığı zaten bilinmektedir. Tarım işçisine nazaran çok daha mutlu kabul edilmesi gereken endüstri işçilerinin aldıkları ücret ile karınları bile doyamıyorsa bunun nedenlerini birazda tarım kesimindeki başarısızlığına bağlamak gerekecektir. Netice itibariyle bu iki önemli kesim ile hizmetler kesimindeki boşluk ve tersine gelişmeler ülkemizde Millî Üretgenliği korkunç denilebilecek bir seviyeye düşürmüş bulunuyor. Asıl mesele durumu bilimsel yoldan inceleyerek gerçek durumumuzu görmekte, Devlet, İşçi ve İşveren olarak buna bir çare aramaktadır. Fertler ve guruplar kendi çıkarlarının peşinde koşar ve millî prodüktivite alabilidiğine ihmal edilirse, bugün zengin olanın yarın fakir düşmesi ve fakir olanın daha da fakirleşmesinden başka hiç bir gelişme bekleyemeyiz.

YOKSULLUĞUN TEMEL SEBEPLERİ

J. B. TİNBERGEN

AŞIRI yoksulluk olayı aslında yeni değildir. Az gelişmiş ülkeler uzun bir zamandan beri yoksuldurlar. Bu yoksulluk çok uzun bir süre dünya nüfusunun büyük bir kısmının kaderi olmuştur. Yoksulluk kaynağını araştırmaya girişirken direkt ve endirekt sebepler arasında bir ayırım yapmalıdır; yani mantıken yoksulluğa bağlı olayların yakın ve uzak olanları birbirinden ayrılmalıdır. Bu ayrımı yaparken, yakın ve uzak nedenlerin tümünü birden bir zincire benzetebiliriz; endirekt sebepler sonuncudan önceki bütün halkalardır, son halka direkt sebeptir. Zincir tek yönlü nedensenlik yoludur, fakat arada çeşitli bağlılık noktaları vardır, halkalar birbirine geçmiştir. Yoksulluğun kuvveti ve dolayısiyle direkt sebeplerin nisbî önemi üzerine bir şeyler bildiğimiz halde, daha uzak sebepler hakkındaki bilgimiz kantitatif olmaktan çok kalitatiftir ve henüz çok azdır. Geniş anlamıyla sebeplerin daha çok teknik ve ekonomik karakter taşıdığını, zincirin daha uzak halkaları olan endirekt sebeplerin ise dar anlamda ekonomik olmaktan ziyade psikolojik, tarihi veya coğrafi olduğunu söyleyebiliriz.

Yaptığımız araştırmanın açıkladığı olayların merkezini, insan başına üretim seviyesinin düşüklüğü olarak kabul edebiliriz. Şu halde en önemli direkt sebepler şunlardır :

I — Üretimin insan faktöründe mevcut teknik ve teşkilâtlanma kabiliyeti seviyesinin düşüklüğü,

II — Üretimin tamamlayıcı faktörlerinin, yani toprak ve sermayenin miktarının azlığı.

Bu direkt sebeplerin her biri karmaşık olayları ifade etmektedir, çünkü üretim faktörlerinin her biri çeşitli biçimler alabilir. Şu halde, insan hünerleri çok cephelidir, sermaye pek çok somut şekiller alabilir, ve buradaki anlamı ile «Toprak» verimlilik, iklim ve maden serveti unsurlarını içine alır.

Geniş anlamda, az gelişmiş ülkelerin yararlanabileceği toprak ve sermaye, gelişmiş memleketlerdekine göre daha az olup, kabaca gelirler arasındaki farklar oranındadır. Az gelişmiş ülkeler arasında toprak ve sermayenin nisbî öneminde büyük farklar vardır; bazılarında toprak nisbeten bol, sermaye çok kıttır. Bununla beraber, dünyanın az gelişmiş bölgelerinde yaşayan nüfusun büyük bir kısmı için toprak da kıttır, Hindistan ve Çin bunun örnekleridir. Hünerler, özellikle en gerekli olanlar, ender olarak bir sayıma tâbi tutulmuştur; ama yine de endirekt gözlemler, meselâ okuma yazma bilmiyenlerin sayısı, bu bölgedeki hüner eksikliğini açıkça ortaya koymaktadır.

İnsan başına düşen gerek hünerler gerekse sermaye mantıki olarak, mevcut durumun endirekt veya daha derin sebepleri ile bağlantılıdır ve bu sebeplerin genel bir şekilde:

A) Ele alınan insanların daha çok temel davranışlarında; ve

B) Bugünkü veya geçmişteki bazı coğrafî ve siyasî gerçeklerde bulunduğunu söyleyebiliriz.

Ekonomik kalkınma ile ilgili temel davranışlar, insanların modern bir ekonomiyi kurmak veya devam ettirmek için almaları gereken kararların ve yapmaları icap eden seçimlerin tahlilinden bir bakıma, bazan ekonominin işleyişi ile ilgili anlayışsızlıkla birlikte, ileriye bakmaya hazır olmamaktan meydana geldiği söylenebilir.

Sözü edilen davranışlar, nüfusun içinde yaşadığı çevreden bağımsız değildir. Bunlar ekonomik durumu yansıtır ve karşılıklı olarak birbirleriyle bağlantılıdır. Anlaşılacağı gibi yaşama şartları çok kısıntılı olan kimseçıkarılabilir.

En önemli temel davranışlar şunlardır :

1) Maddî refaha karşı ilgi
2) İleriye bakmak arzusu
3) Risklere katlanmağa hazır olmak
4) Teknolojiye ilgi gösterme
5) İşbirliğine hazır olmak
6) Sebat etmek kabiliyeti
7) «Oyunun kurallarını» kabule hazır olmak.

Konuya eğilenler çeşitli formülleri seçmişler, bazıları yukarıda sayılan davranışların bir kısmını, bazıları da diğer bir kısmını hesaba katmamışlardır. Fakat gerekli davranışların cinsi hakkında bir fikir birliği vardır. Bu davranışların az gelişmiş memleketlerde yeteri kadar yaygın olmadığı üzerinde de inanç birliği mevcuttur. Böylece, bu memleketlerdeki iş adamları, çok zaman nisbeten mütevazi kâr marjları ile yapılacak seri imalâttan sabırla elde edilecek uzun vadeli kârlar yerine, spekülatif çabuk kârları tercih etmektedirler. Rüşvetçilik çok defa kalkınmayı frenlemektedir. Hızla baskısını artıran nüfus artışı probleminin de lerde ileriye bakma isteği zayıftır, sebatkârlık da öyle. Rüşvetcilik kısmen muazzam gelir farklarının bir sonucudur.

Bugün veya geçmişte rol oynayan siyasî faktörler arasında sömürge idaresini sayabiliriz. Böyle bir siyasî durum kalkınmayı meydana getiren kuvvetleri bastırır veya en azından gelişmesini yetersiz hale getirir. Bu olay ekonomik kalkınma yabancıların elinde olduğu ve kalkınmanın veya sömürülmenin -meyvalarını hâkim durumdaki millet topladığı zaman, ortaya çıkar. Başka ihtimaller de vardır. Bunların bazılarına aşağıda temas edilecektir. Yalnız, şimdilik sömürge idaresinin, bu idarenin niteliğine dayandığını, sonuçların olumsuz olduğu kadar olumlu da olabileceğini söylemekle yetinelim. Aynı bölgedeki memleketler arasında yapılan geniş bir kıyaslama bağımsız memleketlerin kolonilerden daha iyi durumda olduğunu göstermemektedir. Örneğin Tayland ile Malaya, Burma ve Endonezya'nın mukayesini; Habeşistan ve Liberya ile Kenya veya Nijerya'nın mukayesini düşünelim...

Başyazı

(Baştarafı Sayfa 1 de)

kırı gerekçesinin konması, işçiyi hiçe saymanın bir başka şeklidir. Halbuki, Türk işçilerinin milli menfaatleri, en az kendileri kadar düşündüklerini ve koruduklarını bilmeleri gerekirdi. Hiç bir Türk işçisi, çalıştığı müessesenin kapısına kilit vurdurmak istemeyeceği gibi, milli menfaatlere uygun olmayan tek adım dahi atmaz. Bundan kimsenin şüphesi olmasın.

Vatanperver olmak ve milli menfaatleri düşünmek için mutlaka yasa koyucu olmak gerekmez. Rakı şişeleri, kadehler, su bardakları yapan Paşabahçede 83 gün yarı aç vaziyette grev yapan işçilerin grevimi milli menfaatlere aykırı idi? Yine yurdumuzda milyonlar kazanıp kendi memleketlerine dövizler taşırken, çalışan Türk işçisinin hakkını vermeyen Fransız - İtalyan gibi, yabancı şirketlere karşı yapılan Pipe - Line grevimi milli menfaatlere aykırı idi?

Artık işçiyi uyutma politikasını bırakalım bir yana. Grev hakkı ya vardır veya yoktur. Bir takım kayıtlara bağlanan, savaş anında hedefe ulaşacak ordunun elinden silâhını toplattırmak gibi, ertelenen grev; grev hakkı değil uyutma ve oyalama politikasıdır. Bunu işçiye verilmiş bir hak olarak göstermek işçiyle alay etmektir.

insanca yaşamak

MİTHAT YABAN

Toronto'da yaşayan 56 yaşındaki bir Kanadalı, fazla şişmanlığından ötürü çalışamadığından, devlet sosyal yardım kurumundan aldığı 690 lira aylıkla, insanca yaşamanın imkânsızlığı gerekçesi ile, eyalet hükümetine ve hayvanları koruma derneğine verdiği iki ayrı mektupla, «insanlıktan istifa ettiğini» bildirmiştir.

İncelediği Kanada ceza kanununda, kendisine yeterince para vermiyerek eziyet eden, hükûmeti dâva edecek bir madde bulamadığından, insanlıktan istifa edip, hayvanlığı tercih ettiğini açıklamıştır. Hayvanları koruma derneği, kendisinin hayvan sayılma dileğine olumlu cevap verdiği taktirde, sosyal Yardım kurumunu hayvanlara eziyeti suç sayan maddeye dayanarak mahkemeye verecektir.

Kanadalının insanca yaşayabilmek yolundaki mücadele gücünü yansıtan bu olay, pek çoklarınca gazete havadisi olarak okunup geçilmiştir. Aslında bilhassa yetkililerce üzerinde durulması gereken bir konudur. Zira; ülkemizde 14,5 milyon çalışan nüfustan; 10289000 kişiye millî gelirden 90 lira, 3011000 kişiye 450 lira, 491000 kişiye 700 lira ve 448000 kişiye de 812 lira düşmekte, diğer bir deyimle çalışan bu 14,5 milyon nüfusun 14239000 i yani yüzde 98,7 si ortlama olarak ayda 813 lira almakta, işçilerden emekli olanlara sosyal sigoratlar kurumu 250 lira aylık bağlamakta ve binlerce de işsiz iş bulmak için çırpınırken yukarıdaki haberi küçümseyip geçmek vurdum duymazlık olur.

Kaldı ki: Bizim Anayasamız, çalışanların insanca yaşayabilmeleri için, çalışanları sosyal, ekonomik tedbirlerle koruyarak, adaletli bir ücret elde etmek için, gerekli çalışmayı ve işsizliği önlemeyi devlete yüklemiştir. Ülkemizin ekonomik ve malî gücü, bu gün için fertleri daha iyi yaşatma koşullarına yetmediği, bir müddet daha sıkıntıya katlanmamız gerektiği gerçektir ancak; bu çalışan 14,5 milyon nüfusun yüzde 1,3 ü olan 186000 kişilik mutlu azınlık millî gelirden ortalama olarak ayda, 7035 lira alması büyük bir dengesizlik yaratmaktadır. Bu da sosyal adalet ilkeleri ile bağdaşamaz. Sosyal adaletin dengesiz olduğu toplumlar huzursuz olur.

Ülkemizde insanca yaşamak; işsizlerin iş temin etmeleri ve çalışanların emeklerinin değerini almaları ile gerçekleşir.

Aylık ücretini aldığı gün, borçlarına dağıtan hattâ yetiremeyen, ay sonuna kadar yine borçla idare eden, insanca yaşamanın basit ihtiyaçlarından elektrik, su, yol ve kanalizasyondan yoksun, gecekondularda oturan, hafta tatillerinde ve senelik izinlerinde mümkün olsa çalışmak isteyecek işçiler, yine aynı mahrumiyetlerle beraber sinema tiyatro bir yana, hastasını saatlerce öküz arabası ile şehire getirecek kadar sağlık ve ulaştırma imkânlarına kavuşamamış, çalıştıkları halde, çalışmadan 690 lira almasına rağmen bu para ile insanca yaşamasının mümkün olmadığını belirten Kanadalıdan çok daha az gelir temin eden köylüler, ancak ev kirasına yetecek kadar para verilen emekliler ile iş temin edemiyenler Kanadalıdan ilham alırlarsa ülkemizin alacağı durumu düşünmek gerek.

BU GERÇEKLERİ

(Baştarafı S. 1 de)

mesine rağmen «Benim genel başkan olmam beş vakit namaz gibi farzdır» dediğini,

● Ramazan ayında erzak alanlardan vergi kesilmeyeceğine dair içtihat kararının bulunmasına rağmen bu seneye kadar vergi kesildiğini, bunun için Maden-İş sendikasının genel müdürlüğe yazı yazdığını ve vergi kesilmesinin doğru olmadığını bildirdiklerini,

● İşçilerden kesilen 30 liranın usulsüz olduğunu ve genel müdürlüğün bir tamiminde «Çelik-İş sendikasının ana tüzüğünün 33. maddesinin (J) bendine göre kestik» demelerine rağmen, mahalli gazete ile ilân edilen Çelik-İş tüzüğünün 33. maddesinin (J) bendi bulunmadığını-

DUYDUNUZ MU?

SENDİKA — Fikir ve Sanat Gazetesi

Sahibi : Türkiye Maden - İş Sendikası Karabük Bölge Merkez Şubesi adına : Nuri Kara
Basın ve Yayın Müdürü : Mithat Yaban
Yazı İşleri Müdürleri : Ömer Taşdemir - İbrahim Yıldız
Yönetim Yeri : Hürriyet Caddesi, No: 86, Maden - İş Sendikası, *Karabük*
Dizgi ve Baskı : Balkanoğlu Matbaacılık Ltd. Şti. *Ankara*